

Dækning af tabt arbejdsfortjeneste ifølge Lov om Social Service § 42.

Lov om social service's formål ifølge § 1 er:

- at tilbyde rådgivning og støtte for at forebygge sociale problemer
- at tilbyde en række almene serviceydelser, der også kan have et forebyggende sigte
- at tilgodese behov, der følger af nedsat psykisk eller fysisk funktionsevne eller særlige sociale problemer.
- at fremme den enkeltes mulighed at klare sig selv eller lette den daglige tilværelse og forbedre livskvaliteten.

Hjælpen bygger på den enkeltes ansvar for sig selv og sin familie og skal tilrettelægges ud fra den enkelte persons behov og forudsætninger og i samarbejde med borgeren.

Afgørelse efter loven træffes på baggrund af faglige og økonomiske hensyn.

Kommunens rådgivningspligt ifølge LSS § 10:

Kommunen har pligt til at sørge for gratis rådgivning og være opmærksom på, om borgeren har brug for anden hjælp efter Lov om social service eller anden lovgivning.

Borgeren har pligt til at give de oplysninger, der er nødvendige for at vurdere, om man er berettiget til hjælp.

Lov om social service er en rammelov, og det betyder, at lovteksten ikke er særlig uddybende, men at det er nødvendigt at læse vejledninger fra Socialministeriet, principafgørelser fra Ankestyrelsen (den højeste klagemyndighed – se evt. nærmere på www.ast.dk) o. lign. for at få en mere præcis beskrivelse af, til hvem og hvorledes hjælpen kan ydes.

Samtidig bygger Lov om social service på et skønsprincip, hvilket betyder, at den kommunale rådgiver (sagsbehandler) skal vurdere ud fra den konkrete situation, de tilgængelige oplysninger, viden om funktionsnedsættelser m.v. Det er derfor vigtigt, hvilken erfaring den pågældende har – herunder viden om hvad f. eks. en Autisme Spektrum Forstyrrelse (ASF) kan betyde – om pågældende har kendskab til de relevante vejledninger og især de afgørelser, som Ankestyrelsen jævnligt udsender, samt hvilken overordnet støtte, holdning og serviceniveau, der er i kommunen.

Det er derfor ikke underligt, at lovteksten tolkes forskelligt.

Støtte til familier med et barn med betydelig og varigt nedsat funktionsevne.

Lov om social service har 2 paragraffer, der er beregnet til at hjælpe forældre, der har et barn med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller indgribende kronisk eller langvarig lidelse, nemlig § 41 (merudgiftsydelse) og § 42 (dækning af tabt arbejdsfortjeneste). De følgende afsnit om

personkredsen gælder både § 41 og 42, men det er kun § 42, der beskrives nærmere efterfølgende. Der kan henvises til artikel om § 41 på Landsforeningen Autisme's hjemmeside.

Personkredsen/målgruppen:

Lov om social services Vejledning nr. 9007 af 7. januar 2014 om særlig støtte til børn og unge og deres familier giver en bredere beskrivelse end loven af, hvad det vil sige at have en betydelig og varigt nedsat funktionsevne. Vejledningen findes på Børne- og socialministeriets hjemmeside: www.socialministeriet.dk. Den nævner eksempler på funktionsnedsættelser/lidelser, der vil kunne falde ind under bestemmelsen:

Udviklingshæmning, sindslidelser, epilepsi, diabetes, hjerneskade, nedsat bevægelsesfunktion, herunder respirationsinsufficiens, nedsat tale-, syns eller hørefunktion samt udviklingsforstyrrelser.

Desuden kan børn og unge med indgribende kroniske eller langvarige lidelser være omfattet af personkredsen. Det kan f. eks. handle om Calve Pertes eller for tidligt fødte børn.

For at blive omfattet af personkredsen/målgruppen vil det i praksis sige, at den nedsatte funktionsevne skal sætte en del begrænsninger for dagligdagen, og her kommer skønnet/den konkrete vurdering af barnet ind:

- hvor meget mindre kan barnet i forhold til et "almindeligt" barn,
- hvilke begrænsninger medfører det for familiens måde at leve på,
- hvilke særlige hensyn skal der tages til barnet,
- skal hjemmet/omgivelserne indrettes på en særlig måde osv.?

Vejledningen noterer, at det er graden af den nedsatte funktionsevne, der er afgørende for, om man kan modtage støtte og ingen betingelse, at barnet har en diagnose, ligesom det heller ikke kan kræves, at der foreligger en § 50 undersøgelse for at modtage støtte.

Erfaringen viser dog, at det ofte er lettere at få støtte, hvis man har lægelige oplysninger, der giver barnet en diagnose, og især en eventuel funktionsbeskrivelse fra børnepsykiatrisk afdeling, beskrivelser fra PPR, institutioner eller lignende.

Betingelser for at få støtte efter LSS § 42:

- Barnet skal bo i hjemmet – dog kan forældre til anbragte børn modtage TA under hospitalsindlæggelser
- Det er en nødvendig følge af den nedsatte funktionsevne, at barnet passes i hjemmet
- Det er mest hensigtsmæssigt, at det er en af forældrene, der passer det
- Der er et indtægtstab

Vejledningen til § 42 uddyber, at målgruppen er mere snæver end til § 41, og giver nogle eksempler på børns funktionsniveau, hvor det kan være relevant for forældre at få dækning af tabt arbejdsfortjeneste:

- Børn og unge med et stort behov for pleje og overvågning, fordi de er fysisk svage eller ofte får sygdomsanfald
- Børn og unge med et stort behov for tilsyn, fordi de ikke kan overskue konsekvenserne af deres handlinger og derfor risikerer at komme til skade eller skade andre
- Børn og unge, der sover meget uroligt eller lidt, så forældrene ofte skal tilse dem om natten
- Børn og unge, som skal deltage i mange behandlinger og undersøgelser
- Børn og unge, hvis sygdom varierer meget i forhold til kræfter, smerter og anfald, og det derfor må vurderes fra dag til dag, om barnet kan være i dagtilbud eller skole
- Børn og unge, som på grund nedsat immunforsvar eller stor sygdoms risiko ikke kan være i dagtilbud eller skole
- Hensynet til søskende kan også indgå, hvor behovet for forældrenes omsorg ikke kan tilgodeses på grund af ekstra opgaver i forhold til barnet med funktionsnedsættelsen

Vejledningen præciserer, at det er muligt at få dækning for tabt arbejdsfortjeneste, selv om barnet/den unge er i dagtilbud/skole hver dag, hvis det f.eks. er nødvendigt at være omkring barnet/den unge hele tiden, når det er hjemme.

Det kan måske være dækning på deltid, ligesom man også kan få dækning, hvis man f.eks. flere gange om året skal ledsage barnet til undersøgelser, indkøring i forbindelse med skolestart eller lignende, eller der er en periode, hvor barnet ikke kan komme i daginstitution eller skole m.v. (Læs evt. principafgørelse C-11-03 om forholdet mellem skolesektor og socialektor) Forældrene kan dele en dækning for tabt arbejdsfortjeneste, eller de kan i særlige tilfælde begge få det – f.eks. ved en alvorlig sygehusindlæggelse eller lægelig samtale, hvor begge bør være til stede (også selv om den ene af forældrene ikke bor sammen med barnet/den unge).

Hvis forældrene bor hver for sig, er det den kommune, hvor barnet har folkeregisteradresse, der skal handle og vurdere for begge forældre.

Hvis man overvejer, om ydelsen kan være relevant, skal man sammen med sin kommunale rådgiver vurdere familiens helhedssituation, hvor skønnet igen spiller en rolle.

Det betyder, at selv om der skal tages udgangspunkt i barnets funktion og behov (som i eksemplerne ovenfor), og hvordan barnet fungerer i hjemmet, daginstitution, skole m.v., skal man også se på familien som helhed:

- er der søskende, som har behov for at være alene med deres forældre,
- har en af parterne "skæve" arbejdstider,
- er man eneforsørger,
- bruger barnet så meget af forældrenes energi, at de har behov for "opladning" uden børn,
- skal der laves særlige støttesystemer o. lign. til barnet
- hvorledes er familiens netværk osv.?

Det bør også overvejes, om der kan gives andre tilbud end tabt arbejdsfortjeneste. F. eks. i form af praktisk bistand (hjemmehjælp) i hjemmet, så forældrene kan bruge tiden på samvær med barnet/børnene, eller om praktisk bistand kan være et supplement til ydelsen.

Det er altid godt, hvis begge forældre kan deltage i samtalen, da to jo hører mere end én. Det er også fornuftigt, hvis man inden samtalen har skrevet de punkter ned, man gerne vil være sikker på at få fortalt. Man har altid mulighed for at have en god bekendt eller et familiemedlem med til samtalerne, da en person, som ser situationen udefra, måske bedre kan holde overblikket.

Forhold til A-kassen:

Det er vigtigt at tage højde for, hvorledes hel eller deltids dækning for tabt arbejdsfortjeneste påvirker ens fremtidige ret til arbejdsløshedsdagpenge. Det er især aktuelt, hvis man får en deltids tabt arbejdsfortjeneste og bliver afskediget.

Dækning af tabt arbejdsfortjeneste er ikke en lønindkomst, men tæller heller ikke som ledighedsperiode.

Vejledningen gør her opmærksom på, at det kan være muligt at være deltidsforsikret med 30 timer ugentligt og modtage tabt arbejdsfortjeneste med 7 timer ugentligt.

Så man bør altid sørge for kontakt til A-kassen og få skriftlig orientering og dokumentation for, hvorledes man er stillet.

Støtte til at vende tilbage til arbejdsmarkedet:

Hvis man er helt væk fra sit arbejde i længere tid, bør man også aftale med den kommunale rådgiver, hvordan man sikrer, at ens kvalifikationer ikke forringes, mens man er væk fra arbejdsmarkedet. Der skal måske også tages højde for, at man ikke kan vende tilbage til det samme arbejde, f. eks. på grund af arbejdstiderne eller arbejdets belastning.

For nogle forældre kan det efterfølgende være relevant med revalidering på grund af deres manglende tilknytning til arbejdsmarkedet.

Bevillingsperiode:

Ydelsen bevilges normalt for ½ - 1 år ad gangen og bør altid genvurderes ved ændringer i situationen. Dette gælder typisk fuldtidskompensation, hvor man generelt er opmærksom på, at forløbet ikke bliver for langt – især af hensyn til forældrerens tilknytning til arbejdsmarkedet.

Det er meget almindeligt, at en deltidsdækning løber i flere år, da mange børns funktionsniveau ikke ændrer sig så meget, når de bliver ældre, at behovet for støtte bliver mindre.

Hvis barnet jævnligt skal til kontroller o. lign, kan det være relevant at få en aftale med kommunen om, at man kan få dækning til disse kontroller uden at skulle søge hver gang.

Hvis kommunen vurderer, at betingelserne for at yde tabt arbejdsfortjeneste ikke længere er til stede, vil man normalt have ret til ydelsen i 3 mdr. herefter, med mindre der er indgået en aftale om andet, eller man kommer i arbejde. En aftale er ikke, at der skal laves opfølgning – se evt. principafgørelse C-24-08.

Dækning for tabt arbejdsfortjeneste vil dog altid ophøre, når den unge fylder 18 år, og forældrene ikke længere har forsørgelsespligt – principafgørelse 45-14.

Beregning af dækningen.

Udgangspunktet er altid den tidligere bruttoindtægt – altså lønindtægt eller indtægt fra selvstændig virksomhed – og ikke arbejdsløshedsdagpenge, barselsdagpenge eller kontanthjælp. Se evt. principafgørelse 30-13. Hvis man endnu ikke har fået tilknytning til arbejdsmarkedet, skal det vurderes, hvilken indtægt man ville have haft. Udgangspunktet for en beregning kan her være en hjemmehjælperløn.

De tillæg, der er en del af pågældendes løn, skal medregnes i compensationen – f.eks. en arbejdsgiverfinansieret pensionsordning. Meningen med ydelsen er, at man økonomisk skal være stillet, som hvis man havde arbejde. Der ydes ikke dækning for fremtidige ydelser, som f. eks. lønstigninger.

Ydelsen reguleres hvert år pr. 1. januar efter en satsregulering. I 2017 er den 2,0%.

17. december 2010 vedtog Folketinget en ændring, som medfører, at der kom et loft over dækningen. Dette loft reguleres 1.1.2017 til ca. 187 kr./t. Ændringen gælder for nye modtagere af TA, men ikke for forældre som har modtaget TA i 2010.

Dækningen er skattepligtig og udbetales efter beregning af skat og AM-bidrag. Hvis man har besparelser i form af daginstitution, transport til arbejde eller lignende, skal besparelserne trækkes fra nettoydelsen.

Man har ret til et tillæg til ferie. Tillægget er 1 % af den modtagne bruttoydelse fra det forudgående år og skal udbetales pr. 1. maj.

Når man stopper med at modtage compensation, er tillægget på 12½ %. Det samme gælder, hvis man stopper med størstedelen af timerne – f. eks. går fra fuldtidsdækning til under halvdelen. Se evt. principafgørelse 231-10.

Fradrag:

Ved beregningen skal der desuden tages hensyn til de evt. besparelser, pågældende kan have ved ikke at arbejde – typisk f. eks. transport.

Ledighed:

Hvis man modtager hjælp efter LSS § 42 og mister sit arbejde, kan kommunen i op til 3 måneder bevilge en særlig supplerende ydelse efter LSS § 43, der ikke er afhængig af ens egne eller ægtefællens økonomiske forhold.

Betingelserne er, at man

- er arbejdsløshedsforsikret
- ikke er berettiget til arbejdsløshedsdagpenge
- ikke selv har sagt sit arbejde op
- ikke har et rimeligt tilbud om ansættelse i deltidsarbejde
- ikke modtager andre ydelser til forsørgelse efter anden lovgivning

Ydelsens størrelse svarer til dagpengeniveauet. Beløbet skal betales tilbage, hvis man senere får penge fra arbejdsgiveren eller Lønmodtagernes Garantifond for den samme periode.

Se evt. principafgørelse C-33-05.

Afgørelser:

Kommunen har pligt til, hvis borgeren ønsker det, at give en skriftlig afgørelse. Det bør man altid få – især i disse tilfælde, så man er sikker på, hvad der er aftalt.

Hvis kommunen giver afslag eller delvist afslag i form af færre timer end det ansøgte, skal afgørelsen begrundes, og kommunen skal give klagevejledning. Kommunen er også forpligtet til at hjælpe borgeren med at klage. Man skal her være opmærksom på, at der kun er 4 ugers frist til at klage, fra den dag man modtager afslaget.

Aktindsigt:

Kommunen har pligt til at føre en journal om det, der foregår omkring borgeren. Altså til at skrive, hvad borgeren retter henvendelse om, og hvilke afgørelser der træffes. Desuden til at registrere, hvilke oplysninger, kommunen modtager. Det kan f. eks. være lægelige akter, notater fra daginstitution o. lign.

Man har altid ret til at få aktindsigt i sin egen journal. Det vil sige, at man kan rette henvendelse til kommunen og bede om at få kopi af både journalark og de akter, kommunen er i besiddelse af.

Det kan være en god mulighed for dels at se, hvilke oplysninger, kommunen har, dels for at følge med i sagsforløbet.

De fleste kommuner vil helst have en skriftlig anmodning om aktindsigt, men der er ingen formelle krav, så det er nok at skrive en linie til rådgiveren herom.

Socialforvaltningen skal inden 10 dage meddele aktindsigt eller oplyse, hvornår man kan forvente afgørelsen.